

## **Virsraksts: Iestādes rīcības brīvības izmantošanas tiesiskuma pārbaude**

**Tēze:** Iztulkojot Dienesta gaitas likuma 47.panta pirmās daļas 6.punktu, Senāts norādījis, ka tā piemērojama tā, lai sasniegtu Dienesta gaitas likuma 1.pantā un 3.panta pirmajā daļā norādīto vērtību – vienotu, stabilu un efektīvu dienestu. Senāts atzinis, ka atbilstoši Dienesta gaitas likumam dienesta vienotības princips izpaužas visās Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādēs un Ieslodzījuma vietu pārvaldē. Iestādes vai amatpersonas amata likvidācijas vai amatpersonu skaita samazināšanas gadījumā iestādei ir pienākums pārbaudīt visa dienesta ietvaros, vai pastāv brīva amata vieta. Dienesta gaitas likums nenoteic tuvāk, cik un kādas tieši brīvas amata vietas piedāvājas. Tātad te iestādei ir plaša rīcības brīvība.

**Tēze:** Personai ir tiesības prasīt, lai iestāde izmanto savu rīcības brīvību nekļūdīgi. Tiesa var pārbaudīt tikai to, vai valsts pārvalde, izmantojot savu rīcības brīvību, ir rīkojusies tiesiski. Valsts pārvaldes rīcības brīvība nav izmantota tiesiski, ja tā ir kļūdaina. Līdz ar to tiesai ir jāpārbauda iespējamās rīcības brīvības izmantošanas kļūdas: rīcības brīvības neizmantošana, rīcības brīvības pārsniegšana, rīcības brīvības nepareiza izmantošana.

**Tēze:** Valsts pārvaldes rīcības brīvība ir izmantota nepareizi, ja tās izmantošana ir pretrunā ar noteikumiem, kas reglamentē rīcības brīvības pareizu izmantošanu – tas ir, ja lēmuma pieņēmējs nav metodoloģiski korekti izdarījis vispārējos lietderības apsvērumus, nav ievērojis likuma specifiskos norādījumus, patvaļas aizlieguma principu vai procesuālā taisnīguma principus.

Vispārējos lietderības apsvērumos iekļaujams arī efektivitātes princips (Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta desmitā daļa). Dienesta vienotības principa ietvaros tas nozīmē, ka brīvo amata vietu piedāvājums nevar būt formāls, acīmredzami patvaļīgs, bet tāds, kurš ir pēc iespējas efektīvāks, tostarp atbilstošākais no pieejamajiem vakantajiem amatiem.

**Latvijas Republikas Augstākās tiesas  
Senāta Administratīvo lietu departamenta  
2010.gada 6.decembra  
SPRIEDUMS  
Lieta Nr. A42476008  
SKA – 673/2010**

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

senators J.Neimanis  
senators A.Guļāns  
senatore R.Vīduša

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc K.S. pieteikuma par Tieslietu ministrijas 2008.gada 7.janvāra lēmuma Nr.1-12/5 atcelšanu, mantisko zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzināšanu, sakarā ar K.S. un Tieslietu ministrijas kasācijas sūdzībām par Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 28.aprīļa spriedumu.

## Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs kapteinis K.S. bija Ieslodzījuma vietu pārvaldes priekšnieka palīgs. Mainoties pārvaldes struktūrai, priekšnieka palīga amats tika likvidēts, tādēļ pieteicējam tika piedāvāts ieņemt Centrālcietuma Uzraudzības daļas vecākā inspektora amatu. Pieteicējs atteicās no piedāvātā amata un ar Ieslodzījuma vietu pārvaldes 2007.gada 20.septembra rīkojumu tika atvaļināts no dienesta, pamatojoties uz Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likuma (turpmāk – Dienesta gaitas likums) 47.panta pirmās daļas 6.punktu. Šāds lēmums atstāts negrozīts ar Tieslietu ministrijas 2008.gada 7.janvāra lēmumu, kā arī noraidīts pieteicēja atlīdzinājuma prasījums.

[2] Pieteicējs iesniedza pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu un atlīdzinājuma piešķiršanu.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 17.marta spriedumu pieteikums noraidīts. Ar Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 28.aprīļa spriedumu pieteikums apmierināts daļēji. Tiesa noraidīja pieteicēja prasījumu par Tieslietu ministrijas 2008.gada 7.janvāra lēmuma atcelšanu, bet atzina, ka šā lēmuma pieņemšanas process ir prettiesisks un uzlika pienākumu atlīdzināt pieteicējam morālo kaitējumu daļēji - Ls 300 apmērā. Tiesas spriedums pamatots ar tālāk norādītajiem argumentiem.

[3.1] Ieslodzījuma vietu pārvalde ir nepareizi izmantojusi rīcības brīvību. Pārvalde ir piedāvājusi pieteicējam tikai vienu vakanto amata vietu Centrālcietumā, bet neinformēja par citām brīvām amata vietām pārvaldē. Piedāvātā amata pienākumu veikšana būtu tieši saistīta ar ieslodzīto uzraudzību, ko iepriekš pieteicējs nav darījis. Atbilstoši pieteicēja izglītībai un darba pieredzei pārvaldē pieteicēja profesionālās iemaņas daudz lietderīgāk būtu bijis izmantot centrālā aparāta atbilstošajās struktūrvienībās, kurās bija brīvas vietas. Pieteicējam nācās atvaļināties no dienesta nepieņemama vienīgā piedāvātā amata dēļ. Pārvalde nenodrošināja atklātību pret privātpersonu un nenodrošināja samērīgu privātpersonas tiesību un tiesisko interešu ievērošanu.

[3.2] Lai arī pieteicējs ir prasījis administratīvā akta atcelšanu, bet tā atcelšanai nav pamata, jo tiesību normas piemērotas pareizi un pārsūdzētais administratīvais akts ir tiesisks, tomēr tiesai ir iespējams taisīt atsevišķu nolēmumu par procesa iestādē tiesiskumu. Administratīvā procesa likuma 184.panta otrā daļa noteic, ka pieteikumu var iesniegt arī par administratīvā akta izdošanas procesā pieļauta procesuālā pārkāpuma konstatēšanu, ja tas radījis būtisku personas tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu un ir nepieciešams atlīdzinājuma pieprasīšanai, vai lai novērstu līdzīgu gadījumu atkārtosanos. Tādējādi, izskatot pieteikumu, tiesas pienākums ir vērtēt administratīvā akta izdošanas procesa tiesiskumu kopumā. Pārvaldes procesuālās darbības minētā lēmuma izdošanas procesā, piedāvājot pieteicējam citu jaunu amatu, kas nebija atbilstošs pieteicēja iepriekšējai darba pieredzei pārvaldē, ir atzīstama par tādu, kas neatbilst labas pārvaldības principam, valsts pārvaldes efektivitātes un privātpersonas tiesību un tiesisko interešu ievērošanas principam un tādējādi pārsūdzētā administratīvā akta izdošanas procesuālā darbība atzīstama par prettiesisku.

[3.3] Pārvaldes rīcība, piedāvājot pieteicējam vienu konkrētu vakantu amatu pārvaldē, nav atzīstama par galveno faktoru, kas nenovēršami radījis atalgojuma zaudējumu un dienesta attiecību pārtraukšanu, jo šīs kaitīgās sekas pieteicējam radušās viņa paša rīcības rezultātā, nepieņemot piedāvāto amatu un izvēloties pārtraukt dienesta attiecības. Tādēļ nepastāv cēloņsakarība starp pārvaldes rīcību un sekām, kas iestājušies pieteicējam, viņam atvaļinoties no dienesta un zaudējot atalgojumu, un pieteikums daļā par nesaņemto atalgojumu atzīstams par noraidāmu.

[3.4] Pieteicējam nodarītais morālais kaitējums nav smags, jo pieteicējam bija izvēle palikt dienestā pārvaldē, bet pieteicējs, izvērtējot savas intereses, nolēma no dienesta konkrētajā piedāvātajā amatā atteikties. Morālā kaitējuma atlīdzinājumam ir jāatbilst nodarītajam kaitējumam. Tādējādi, jo nopietnāks kaitējums, jo ievērojamākam jābūt atlīdzinājumam. Tas attiecas gan uz atlīdzinājuma veida izvēli (iestādes atvainošanās vai atlīdzinājums naudā), gan atlīdzinājuma apmēru, ja izvēlēts atlīdzinājums naudā. Tāpat, morālā kaitējuma atlīdzinājuma noteikšanā nozīme ir arī atlīdzinājuma funkcijai. Atlīdzinājumam ne tikai jāsniedz gandarījums personai, kuras tiesības tikušas aizskartas, bet arī jāattur iestādi no līdzīgu aizskārumu izdarīšanas nākotnē. Konkrētajā gadījumā rakstveida atvainošanās šajā lietā nav adekvāta pieteicējam radītajām sekām. Līdz ar to atlīdzinājums ir nosakāms naudā. Ņemot vērā tiesu praksi, un to, ka konkrētajā gadījumā netika būtiski skartas pieteicēja Latvijas Republikas Satversmē garantētās tiesības, konkrētajā gadījumā morālā kaitējuma apmērs Ls 300 apmērā uzskatāms par samērīgu.

[4] Tieslietu ministrija iesniegusi kasācijas sūdzību. Tā pamatota ar tālāk norādītajiem argumentiem.

[4.1] Tiesa nepareizi piemērojusi un interpretējusi Dienesta gaitas likuma 12.panta pirmās daļas 5.punktu. Tiesa nav ņēmusi vērā, ka amatpersonai, kuras amats tiek likvidēts, nav subjektīvo tiesību reorganizācijas gadījumā ne tikai prasīt pārcelt viņu citā amatā, bet arī norādīt, kādu amatu viņa vēlētos ieņemt. Minētais atbilst arī Senāta Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 15.decembra spriedumā lietā Nr.SKA-751/2009 norādītajam. Līdz ar to pārvaldei nebija pienākums pieteicējam piedāvāt konkrētu amatu, kurš, pēc pieteicēja domām, atbilstu viņa spējām. Turklāt, kā to spriedumā norādījusi arī tiesa, pārvaldes piedāvātais amats Centrālcietumā atbilst gan pieteicēja dienesta pakāpei, gan pārvaldes galvenajam darbības veidam, un pats par sevi nav aizskarošs un diskriminējošs amata piedāvājums, jo citas pārvaldes amatpersonas strādā tieši cietumos, nodrošinot pārvaldes funkciju izpildi. Pieteicējs strādāja valsts dienestā, kura būtība ietver arī to, ka personas izvēle, kādos amatos tā vēlas atrasties un kādu darbu strādāt, var tikt ierobežota, nozīmējot personu strādāt tajos amatos, kur tas nepieciešams valsts un dienesta interesēs. Atbilstoši Senāta Administratīvo lietu departamenta 2008.gada 15.septembra spriedumā lietā Nr.SKA-571/2008 norādītajam likumdevējs var izvirzīt noteiktas prasības dalībai valsts dienestā, arī attiecībā uz dalības izbeigšanos. Izlemt to, vai amatpersonai būtu piedāvājams kāds konkrēts un kurš tieši no pārvaldē esošajiem vakantajiem amatiem, ir vienīgi pārvaldes priekšnieka pienākums, kas izriet no Ministru kabineta 2005.gada 1.novembra noteikumos Nr.827 „Ieslodzījuma vietu pārvaldes nolikums” noteiktās pārvaldes priekšnieka kompetences. Savukārt tiesa, analizējot un vērtējot, vai pārvaldei bija šāda iespēja piedāvāt pieteicējam citu amatu un kurā no vakantajiem amatiem būtu lietderīgāk izmantot pieteicēja profesionālās iemaņas, pārkāpusi ne tikai savas kompetences robežas, bet nav ievērojusi varas dalīšanas principu, izdarot lietderības apsvērumus iestādes vadītāja vietā, vērtējot un norādot, ka iestādei bija nepieciešams pārcelt pieteicēju citā konkrētā vakantā amatā. Ņemot vērā to, ka

iestādes vadītājam nebija pienākuma piedāvāt tādu amatu, kuru pieteicējs vēlētos ieņemt, bet pieteicējam, kura amats tika likvidēts, bija iespēja pieņemt piedāvājumu turpināt darbu dienestā, pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas procesā netika pārkāpti Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta trešajā un piektajā daļā noteiktie valsts pārvaldes principi, jo aizpildīt amata vietu, kas ilgi bijusi vakanta, iestādes vadītāja ieskatā, bija nepieciešami un lietderīgi ne tikai sabiedrības interesēs, bet arī ar mērķi nodrošināt efektīvu dienesta darbu. Minētais norāda arī uz to, ka iestādes vadītāja rīcība nebija formāla, un tā nenorāda uz rīcības brīvības nepareizu izmantošanu.

[4.2] Tiesa, izskatot lietu, pārsniegusi savas pilnvaras, paplašinot pieteicēja prasījuma robežas – lemjot par prasījumu, kas minēts Administratīvā procesa likuma 184.panta otrajā daļā, lai gan pieteikums par šādu pārkāpumu konstatēšanu netika iesniegts un ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2008.gada 12.februāra lēmumu, ar kuru pieņemts pieteikums, par šādu pieteikuma priekšmetu administratīvā lieta netika ierosināta, kā arī pieteicējs nav grozījis pieteikumu, lūdzot konstatēt lēmuma izdošanas procesā pieļauto procesuālo pārkāpumu. Pat pieļaujot, ka pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas procesa gaitā bija pieļauti procesuāli pārkāpumi, tiesa tos nav atzinusi par tik būtiskiem, lai tie būtu ietekmējuši pārsūdzēto lēmumu pēc satura, t.i., nav atzinusi pārsūdzēto lēmumu par prettiesisku. Tieslietu ministrijas ieskatā, tiesa nav pareizi novērtējusi lietas faktiskos apstākļus un ir izdarījusi kļūdainus juridiskus apsvērumus par pieteicēja tiesību aizskāruma būtiskumu. Nepastāvot personas subjektīvajām tiesībām, nav pamata vērtēt iestādes rīcības ietekmi uz šīs personas tiesiskajām interesēm, jo šāds vērtējums iziet ārpus administratīvās tiesas kompetences.

[4.3] Pieļaujot, ka konkrētajā situācijā ir iespējams vērtēt jautājumu par atlīdzinājuma piešķiršanu pieteicējam par pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas gaitā pieļautajiem procesuālajiem pārkāpumiem, būtu nepieciešams konstatēt pieteicēja tiesisko interešu būtisku aizskārums, kas būtu pierādāms ar Administratīvā procesa likumā paredzētajiem pierādīšanas līdzekļiem. Lemjot par atlīdzinājumu, tiesa balstījies uz pieņēmumiem un varbūtību, nevis pierādījumiem. Pieteicēja paskaidrojumus neaplicina neviens no pierādījumiem lietā, līdz ar to tie nav atzīstami par pierādījumiem. Pieteicēja tiesības uz dienestu netika ierobežotas – viņam tika piedāvāts cits amats. Līdz ar to nav konstatējams tiesiskais pamats atlīdzinājuma piešķiršanai, t.i., lietā nav konstatējams būtisks pieteicēja tiesisko interešu aizskārums. Tas, ka pieteicējs uzskatīja piedāvāto amatu par neatbilstošu savai izglītībai, dienesta pakāpei u.c. kritērijiem, vērtējams tikai kā pieteicēja subjektīvs vērtējums par sevi un nerada viņam tiesības uz atlīdzinājumu, jo viņa paša iniciatīvas dēļ dienesta tiesiskās attiecības tika pārtrauktas. Ņemot vērā minēto, tiesa nepamatoti piespriedusi par labu pieteicējam atlīdzinājumu par nodarīto morālo kaitējumu.

[5] Pieteicējs iesniedzis kasācijas sūdzību par spriedumu daļā, ar kuru pieteikums noraidīts. Tā pamatota ar šādiem argumentiem.

[5.1] Tiesas spriedumā vienlaicīgi norādītie secinājumi attiecībā Dienesta gaitas likuma normu un Valsts pārvaldes iekārtas likuma normu neievērošanu, Tieslietu ministrijas 2008.gada 7.janvāra lēmuma pieņemšanas procesa prettiesiskumu, būtisku pieteicēja tiesisko interešu aizskārums un Tieslietu ministrijas 2008.gada 7.janvāra lēmuma tiesiskumu ir savstarpēji pretrunīgi un pretrunā judikatūrā nostiprinātajām atziņām. Tiesai bija jāņem vērā ne tikai Dienesta gaitas likuma 47.panta pirmās daļas 6.punkta gramatiskā interpretācija, bet arī teleoloģiskā interpretācijas metode, ņemot vērā minētā likuma 1.pantā noteikto likuma mērķi, ko

pārvaldes formālo darbību faktiskā būtība nav sasniegusi. Nav ievērotas Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta trešās, piektās un desmitās daļas normas.

[5.2] Tieslietu ministrijas 2008.gada 7.janvāra lēmumā nav norādīti lietderības apsvērumi. Tiesa nav noskaidrojusi, vai pārvalde savu rīcības brīvību izmantojusi pareizi un nav pārkāpts samērīguma princips. Tiesa nav vērtējusi pieteicēja apelācijas sūdzībā norādīto attiecībā uz samērīguma principa neievērošanu, izdodot pārsūdzēto administratīvo aktu.

[5.3] Tiesa, atzīstot pieteikumu daļā par mantisko zaudējumu atlīdzinājumu par nepamatotu un noraidāmu, konstatējusi, ka konkrētajā gadījumā nepastāv cēloņsakarība starp pārvaldes rīcību un sekām, kas iestājušās pieteicējam, viņam atvaļinoties no dienesta un zaudējot atalgojumu. Tomēr minētais ir pretrunā tiesas secinātajam, atzīstot administratīvā akta izdošanas procesuālo darbību par prettiesisku, ka attiecīgais pārkāpums pats par sevi būtiski skar pieteicēja tiesiskās intereses.

[5.4] Tiesa spriedumā, pretrunīgi novērtējot lietas faktiskos apstākļus un izdarot attiecīgus pretrunīgus secinājumus, nav pareizi piemērojusi Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 5.panta pirmās daļas un 6.panta pirmās daļas noteikumus.

[5.5] Tiesa, konstatējot prettiesiska administratīvā akta pazīmes, nav atcēlusi Tieslietu ministrijas 2008.gada 7.janvāra lēmumu un līdz ar to nav izpildījusi Administratīvā procesa likuma 103.pantā noteikto tiesas pienākumu.

[6] Pieteicējs iesniedzis paskaidrojumus par Tieslietu ministrijas kasācijas sūdzību, kuros norāda, ka tiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 103.panta otrajā daļā un minētā likuma 250.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktajam, konstatējot Tieslietu ministrijas 2008.gada 7.janvāra lēmuma izdošanas procesā pieļautos procesuālos pārkāpumus, nav pārsniegusi savas pilnvaras. Tiesa ir konstatējusi faktiskos apstākļus attiecībā uz pārvaldes darbībām, kuras tika veiktas Tieslietu ministrijas 2008.gada 7.janvāra lēmuma pieņemšanas procesā, un devusi šiem apstākļiem pamatotu juridisku novērtējumu par to neatbilstību likuma normām. Spriedumā norādītais tiesas secinājums, atzīstot administratīvā akta izdošanas procesuālo darbību par prettiesisku un to, ka attiecīgais pārkāpums pats par sevi būtiski skar pieteicēja tiesiskās intereses, ir pietiekams pamats Latvijas Republikai atlīdzināt pieteicējam morālo kaitējumu Ls 300 apmērā. Līdz ar to Tieslietu ministrijas kasācijas sūdzība ir noraidāma.

[7] Tieslietu ministrija paskaidrojumus par pieteicēja kasācijas sūdzību nav sniegusi.

[8] Pieteicējs piekritis lietas izskatīšanai rakstveida procesā.

### **Motīvu daļa**

[9] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 249.pantu tiesai jātaisa spriedums par pieteicēja norādīto pieteikuma priekšmetu. Pieteicējs iesniedza pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu un atlīdzinājuma piešķiršanu. Izskatot pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu, Administratīvā procesa likuma 250.panta pirmā daļa uzliek pienākumu tiesai vērtēt, vai administratīvais akts izdots, ievērojot procesuālos un formālos priekšnoteikumus, vai administratīvais akts atbilst materiālo tiesību normām un vai izdarīti pareizi lietderības un samērīguma apsvērumi.

Tātad, ja tiesa secina, ka administratīvais akts izdots, neievērojot būtiskus procesuālos un formālos priekšnoteikumus, vai administratīvais akts neatbilst materiālo tiesību normām, vai izdarīti nepareizi lietderības un samērīguma apsvērumi, tiesai ir pienākums taisīt Administratīvā procesa likuma 253.pantā minēto spriedumu par administratīvā akta atcelšanu.

Izskatāmajā gadījumā tiesa atzinusi, ka administratīvais akts ir tiesisks, taču nepareizi izmantota rīcības brīvība. Senāta ieskatā, ja rīcības brīvība izmantota kļūdaini, tad administratīvais akts ir prettiesisks.

[10] Dienesta gaitas likuma 47.panta pirmās daļas 6.punkts noteic, ka amatpersonu atvaļina no dienesta sakarā ar iestādes vai amatpersonas amata likvidāciju vai amatpersonu skaita samazināšanu. Likuma 12.panta pirmās daļas 5.punkts paredz, ka amatpersonu citā vakantā amatā tajā pašā vai citā iestādē, ievērojot likuma 9.panta otrajā daļā noteikto, var pārcelt, likvidējot amatu vai struktūrvienību (iestādi) vai to reorganizējot. Šādai pārceļšanai nepieciešama amatpersonas piekrišana.

Senāts savā judikatūrā ir atzinis, ka likuma 12.panta pirmās daļas 5.punkts nedod amatpersonai subjektīvās tiesības prasīt savu pārceļšanu (*2009.gada 15.decembra sprieduma lietā Nr.SKA-751/2009 15.punkts*).

Taču vienlaikus, iztulkojot Dienesta gaitas likuma 47.panta pirmās daļas 6.punktu, Senāts norādījis, ka tā piemērojama tā, lai sasniegtu Dienesta gaitas likuma 1.pantā un 3.panta pirmajā daļā norādīto vērtību – vienotu, stabilu un efektīvu dienestu. Senāts atzinis, ka atbilstoši Dienesta gaitas likumam dienesta vienotības princips izpaužas visās Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādēs un Ieslodzījuma vietu pārvaldē. Tādēļ iestādes vai amatpersonas amata likvidācijas vai amatpersonu skaita samazināšanas gadījumā iestādei ir pienākums pārbaudīt visa dienesta ietvaros, vai pastāv brīva amata vieta (*sk. Senāta 2010.gada 28.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-381/2010 13.punktu, 2010.gada 28.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-632/2010 8.punktu*).

Dienesta gaitas likums nenoteic tuvāk, cik un kādas tieši brīvas amata vietas piedāvājas. Tātad te iestādei ir plaša rīcības brīvība.

[11] Personai savukārt ir tiesības prasīt, lai iestāde izmanto savu rīcības brīvību nekļūdīgi. Tiesa var pārbaudīt tikai to, vai valsts pārvalde, izmantojot savu rīcības brīvību, ir rīkojusies tiesiski. Valsts pārvaldes rīcības brīvība nav izmantota tiesiski, ja tā ir kļūdaina. Līdz ar to tiesai ir jāpārbauda iespējamās rīcības brīvības izmantošanas kļūdas: rīcības brīvības neizmantošana, rīcības brīvības pārsniegšana, rīcības brīvības nepareiza izmantošana. Izskatāmajā lietā strīds pastāv tieši par to, vai iestāde ir pareizi izmantojusi savu rīcības brīvību.

Valsts pārvaldes rīcības brīvība ir izmantota nepareizi, ja tās izmantošana ir pretrunā ar noteikumiem, kas reglamentē rīcības brīvības pareizu izmantošanu – tas ir, ja lēmuma pieņēmējs nav metodoloģiski korekti izdarījis vispārējos lietderības apsvērumus, nav ievērojis likuma specifiskos norādījumus, patvaļas aizlieguma principu vai procesuālā taisnīguma principus.

Vispārējos lietderības apsvērumos iekļaujams arī efektivitātes princips (Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta desmitā daļa). Izskatāmajā lietā tas nozīmē, ka brīvo amata vietu piedāvājums nevar būt formāls, acīmredzami patvaļīgs, bet tāds, kurš ir pēc iespējas efektīvāks, tostarp atbilstošākais no pieejamajiem vakantajiem amatiem.

Senāts savulaik, izvērtējot tieši pieteicēja priekšnieka atbrīvošanas likumību, atzina, ka plašas iestādes rīcības brīvības ietvaros tiesa tomēr var pārbaudīt, vai iestāde nav pieļāvusi rīcības brīvības izmantošanas kļūdas, tai skaitā, rīkojusies patvaļīgi vai pārkāpusi procesuālā taisnīguma principu, t.i., vai reorganizācija nav notikusi formāli (*Senāta 2007.gada 24.maija sprieduma lietā Nr.SKA – 216/2007 10.punkts*).

[12] Tā kā kļūdaini izspriests pamatprasījums, spriedums atceļams arī daļā par atlīdzinājumu.

### **Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348.panta 2.punktu un 351.pantu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

### **n o s p r i e d a**

Atcelt Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 28.aprīļa spriedumu un nodot lietu jaunai izskatīšanai Administratīvajai apgabaltiesai.  
Spriedums nav pārsūdzams.

Senators	( <i>paraksts</i> )	J.Neimanis
Senators	( <i>paraksts</i> )	A.Guļāns
Senatore	( <i>paraksts</i> )	R.Vīduša